

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

คู่มือครูในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

Problem Based Learning: PBL

เรื่อง

การสอนให้ความรู้ทางสุขภาพ

ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาการสอนและการให้คำปรึกษาทางสุขภาพ

จัดทำโดย อ. ศุภวรรณ สีแสงแก้ว และคณะ

คำนำ

การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning) จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ให้กับผู้เรียน เนื่องจากวิธีการเรียนรู้รูปแบบนี้ จะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าการรับฟังเนื้อหาจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว สิ่งสำคัญก็คือสถานการณ์ปัญหาหลักหรือกรณีศึกษาที่นำมาใช้เป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้ผู้เรียนนำความรู้ หรือประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมมาใช้แก้ปัญหา ดังนั้นลักษณะของปัญหาต้องมีความน่าสนใจ ทำท่ายและน่าค้นหาคำตอบ รวมทั้งควรเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้แสดงความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการระบุประเด็น โครงสร้าง และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง คู่มือครูในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนรู้ได้ครบตามขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง

ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ครบถ้วน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ซึ่งการเรียนเป็นกลุ่มย่อยทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้อื่นทำให้มีความรู้กว้างขวางมากขึ้น นับเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

อาจารย์ผู้สอนวิชาการสอนและให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพ
พฤศจิกายน 2559

หมายเหตุ อ้างอิงจากคู่มือของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based Learning = PBL)	1
วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน	1
ประโยชน์ของ PBL	2
รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน	2
ขั้นตอนเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน	2
หน้าที่ของประธานกลุ่ม	3
หน้าที่ของเลขากลุ่ม	3
หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม	4
รายละเอียดสำหรับผู้สอน	5
บทบาทของอาจารย์ผู้สอน	5
ทักษะของอาจารย์ผู้สอน	6
ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์	6
ขั้นตอนการดำเนินการกลุ่ม	8
ข้อตกลงในกระบวนการกลุ่ม	8
Scienario	12
ใบงานที่ 1	12
แบบฟอร์มใบประเมินต่างๆ	13
บรรณานุกรม	18

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based Learning = PBL)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem – based Learning (PBL) เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการเรียนรู้ เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (lifelong process) โดยนำความรู้เก่าที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วมาเชื่อมโยงให้เข้ากับความรู้ใหม่ เป็นการจัดสภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ (ทิตินา แคมมณี 2554)

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2545-2559 ได้กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งสร้างสรรค์คนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นเนื้อหาในหลักสูตรจึงต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติต่างๆ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนให้พัฒนาทักษะความเข้าใจ ทักษะคิด รวมถึงสามารถนำองค์รวมของความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้า สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และหนึ่งในเนื้อหาวิชาที่ส่งเสริมให้คนในชาติบรรลุเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้คือวิชาวิทยาศาสตร์ การให้ความรู้หรือการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เป็นการเตรียมคนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดในอนาคตจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าแนวดำเนินการของภาครัฐที่สำคัญ คือ เสริมสร้างและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ของทุกระดับการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ให้นักศึกษา

1. สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา
2. มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและใฝ่ที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญปัญหาด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณ์ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์

ประโยชน์ของ PBL

1. รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ
2. มีความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงความรู้/ปรากฏการณ์ต่างๆ ได้
3. เพิ่มทักษะการสื่อสาร
4. เรียนรู้การมีส่วนร่วม เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และการทำงานเป็นกลุ่ม

รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง (student-centered learning)
2. จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก
3. ครูทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide)
4. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น (สิ่งเร้า) ให้เกิดการเรียนรู้
5. ผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ ด้วยตนเอง (self-directed learning)
6. การประเมินผล ใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง (authentic assessment) ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน

ซึ่งกระบวนการหาความรู้ด้วยตนเองนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหา (Problem solving skill)

ขั้นตอนเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ (Clarifying unfamiliar terms /concepts) นักศึกษาอ่านโจทย์ในเอกสารที่แจกให้ และทำความเข้าใจคำศัพท์และข้อความที่ปรากฏอยู่ในโจทย์ปัญหาให้ชัดเจน หากมีคำศัพท์หรือแนวคิด (Concepts) ในโจทย์ /ปัญหา /สถานการณ์ /เหตุการณ์ ที่ยังไม่เข้าใจ ต้องค้นคว้า เพิ่มเติม เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปัญหาให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหา (Problem definition) สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตีความเนื้อหาจากโจทย์ / ปัญหา / สถานการณ์ / เหตุการณ์ เพื่อระบุปัญหาหลักที่แท้จริง

ขั้นตอนที่ 3 ระดมสมอง (Brainstorm) สมาชิกกลุ่มร่วมกันระดมสมองวิเคราะห์ปัญหา โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม **ทุกคน** และ **ทุกความคิดมีค่า**

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา (Analyzing the problem) สมาชิกกลุ่มร่วมกันระดมสมอง เพื่อวิเคราะห์ / จำแนก องค์ประกอบของปัญหา และร่วมกันตั้งสมมุติฐาน แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้จาก ขั้นตอนที่ 3 โดยใช้ความรู้ / ประสบการณ์ที่มีอยู่ หากไม่แน่ใจควรใส่เครื่องหมายสงสัย (?) ไว้เพื่อการสืบค้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Formulating learning objectives) ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันระบุมติประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ขึ้น จากโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปัญหา โดยเฉพาะในประเด็นที่ยังไม่มีความรู้แน่ชัด หรือเป็นประเด็นถกเถียงใน ขั้นตอนที่ 3 และ 4 ซึ่งยังไม่แน่ใจ ร่วมกันสรุปว่าส่วนใดรู้แล้ว ส่วนใดที่ยังไม่รู้ หรือจำเป็นต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อจะได้อธิบายปัญหานั้น

ขั้นตอนที่ 6 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) นักศึกษารวบรวมข้อมูล สารสนเทศ จากแหล่งต่างๆ ตามที่สมาชิกแต่ละคนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และทำความเข้าใจ เพื่อตอบประเด็นหรือคำถาม ในขั้นตอนที่ 5

ขั้นตอนที่ 7 รายงานต่อกลุ่ม (Reporting) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอข้อมูล สารสนเทศ ที่ค้นคว้าและ ทำความเข้าใจเป็นอย่างดีมาแล้ว ให้สมาชิกทุกคนฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกแต่ละคน และนำสารสนเทศ ทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นคำตอบ / คำอธิบาย โจทย์หรือกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ในการเรียนรู้แบบ PBL นักศึกษาต้องเลือก ประธาน และเลขานุการกลุ่ม โดยประธานจะมีบทบาท สำคัญ ดังนี้

1. ดูแลให้กลุ่มมีการดำเนินตามขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนอย่างถูกต้อง
2. กำหนดรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อย
3. กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กำลังอภิปราย
4. สรุปและเรียบเรียงเรื่องที่สมาชิกนำเสนอ

หน้าที่ของประธานกลุ่ม

1. นำกลุ่มตามขั้นตอนการดำเนินการ
2. ชักนำให้เพื่อนทุกคนมีส่วนร่วม
3. รักษาเวลา
4. ดูแลให้กลุ่มพูด หรืออภิปรายเรื่องที่ตรงประเด็น
5. ดูแลให้เลขาฯกลุ่ม จด/บันทึก ข้อความที่ถูกต้อง
6. สรุปกรณีศึกษาในวันปิดกรณีศึกษา โดยอาจสรุปเองหรือชักชวนเพื่อนให้ร่วมกันสรุป

หน้าที่ของเลขาฯกลุ่ม

1. บันทึกประเด็นที่กลุ่มระบุ
2. ช่วยกลุ่ม ลำดับความคิด
3. มีส่วนร่วมในการอภิปราย
4. บันทึก “เอกสารอ้างอิง” ที่ได้รับจากกลุ่ม

หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม

1. มีส่วนร่วมในการอ่าน ระบุข้อเท็จจริงที่ปรากฏในบทความ
2. มีส่วนร่วมในการอภิปราย และเสนอแนวคิด ในการตั้งสมมุติฐาน หรืออธิบายปรากฏการณ์
3. ชักถามในข้อสงสัย
4. ทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย
5. แบ่งปันข้อมูล ให้กับสมาชิกกลุ่ม
6. รับผิดชอบในข้อมูลที่แบ่งปัน โดยระบุชัดเจนถึงแหล่งที่มา และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

นอกจากนี้ในแต่ละขั้นตอน ประธาน และเลขานุการกลุ่ม ต้องมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ

ประธาน เชิญชวนให้สมาชิกอ่านปัญหา/ สถานการณ์ และตรวจสอบว่าคำใดในปัญหา/ สถานการณ์ เป็นคำยากบ้าง

เลขา จดคำศัพท์ยากไว้บนกระดาน ได้หัวข้อ Clarifying unfamiliar terms

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหา

ประธาน สอบถามสมาชิกในกลุ่มว่าจะให้คำจำกัดความปัญหาอย่างไรได้บ้าง เรียบเรียงความคิดที่สมาชิกนำเสนอ ตรวจสอบว่าสมาชิกพอใจกับคำอธิบายเหล่านั้นหรือไม่ และสรุปนำเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

เลขา จดคำศัพท์อธิบายปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 ระดมสมอง

ประธาน กระตุ้น และอนุญาตให้สมาชิกนำเสนอทีละคน สรุปความคิดเห็นที่สมาชิกนำเสนอ และสรุปเมื่อขั้นตอนการระดมสมองสิ้นสุด

เลขา จดบันทึกข้อเสนอแนะ สรุปข้อเสนอแนะให้กระชับและชัดเจน และแยกแยะระหว่าง ประเด็นหลักและประเด็นรอง

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา

ประธาน นำประเด็นที่อยู่ในขั้นตอนการระดมสมองมาอภิปราย กระตุ้น และอนุญาตให้สมาชิกนำเสนอทีละคน ดูแลไม่ให้เกิดกลุ่มพูดนอกเรื่อง และสรุปเมื่อขั้นตอนวิเคราะห์ปัญหาสิ้นสุด

เลขา จดบันทึกข้อเสนอแนะ สรุปข้อเสนอแนะให้กระชับและชัดเจน และชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของหัวข้อย่อยๆ

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ประธาน ถามสมาชิกให้นำเสนอประเด็นการเรียนรู้ สรุปข้อมูลที่สมาชิกนำเสนอ ตรวจสอบว่าสมาชิกพอใจในประเด็นที่นำเสนอหรือไม่ และเฝ้าระวังความไม่ชัดเจน หรือความขัดแย้งกับขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา

เลขา จดบันทึกประเด็นการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning)

ประธาน ให้สมาชิกนำเสนอประเด็น ข้อมูล ความรู้ที่ได้ไปศึกษามา และอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล รวมทั้งให้สมาชิกในทีมร่วมอภิปรายความรู้ที่เพื่อสมาชิกในกลุ่มเสนอ

เลขา จดบันทึกสรุปประเด็นข้อมูล ความรู้ และแหล่งอ้างอิงที่สมาชิกนำเสนอทั้งจากการศึกษาค้นคว้า และการอภิปรายแลกเปลี่ยน

ขั้นตอนที่ 7 รายงานต่อกลุ่ม

ประธาน เตรียมโครงร่างในการรายงาน กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้นำเสนอรายงานการเรียนรู้ ตรวจสอบการได้มาถึงข้อมูลว่ามาจากแหล่งใดบ้าง สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการค้นคว้าของสมาชิกในแต่ละประเด็น

เลขา จดบันทึกข้อเสนอแนะ สรุปข้อเสนอแนะให้กระชับและชัดเจน และชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของหัวข้อย่อยๆ

รายละเอียดสำหรับผู้สอน

อาจารย์จะต้องทำหน้าที่สนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาในการเรียนกลุ่มย่อย เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ไปตามวัตถุประสงค์ที่นักศึกษา ได้ตั้งไว้ ไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาโดยตรง

บทบาทของอาจารย์ผู้สอน

1. กระตุ้นและส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม เช่น
 - 1.1 เข้าใจแนวคิด ขั้นตอน และกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 1.2 กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 สร้างบรรยากาศการเข้ากลุ่มที่เป็นกันเองไม่คุกคาม
 - 1.4 ไม่เป็นผู้นำการอภิปราย หรือถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาโดยตรง
 - 1.5 เข้าใจกระบวนการกลุ่มและพลวัตของกลุ่ม
 - 1.6 สามารถลดความตึงเครียด หรือข้อขัดแย้งในกลุ่มได้
 - 1.7 ให้ข้อมูลป้อนกลับได้อย่างเหมาะสม
 - 1.8 กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเชิงลึก
 - 1.9 ให้ข้อมูล แต่เป็นเพียงเพื่อช่วยให้การอภิปรายดำเนินไปได้เมื่อกลุ่มติดขัด
 - 1.10 รู้จักเลือกเวลาที่เหมาะสมในการเข้าไปแทรก
 - 1.11 ดูแลไม่ให้การอภิปรายกว้าง หรือแคบจนเกินไป
2. สนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา ย้ำให้นักศึกษาตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของนักศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น
 - 2.1 ทราบวัตถุประสงค์ และขอบเขตของเนื้อหา
 - 2.2 ใช้คำถามที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
 - 2.3 ไม่ควรร่วมอภิปรายกับนักศึกษา
 - 2.4 ส่งเสริมให้นักศึกษาประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
 - 2.5 แนะนำสื่อการเรียนรู้
 - 2.6 แนะนำให้นักศึกษาปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เมื่อเกิดข้อสงสัย และไม่สามารถแสวงหาคำตอบด้วยตนเองได้
3. ประเมินทักษะของนักศึกษารายบุคคล และทักษะการทำงานเป็นทีม เช่น ทักษะการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสื่อสาร
 - 3.1 อาจารย์ควรเข้าใจหลักของการประเมินผล และทำความเข้าใจกับแบบประเมิน
 - 3.2 สามารถให้ข้อมูลป้อนกลับให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
4. เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงให้กับนักศึกษาและผู้ประสานงานรายวิชา
 - 4.1 ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ประสานงานรายวิชา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของ

ปัญหาที่ใช้ ความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้

4.2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่างๆที่นักศึกษาประสบระหว่างการจัดการเรียนการสอน

4.3 ค้นหา และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา

ทักษะของอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนมีหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้ ควบคุม ดูแลกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ในกลุ่มย่อย ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญทั้งด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านเนื้อหา

ทัศนคติ

อาจารย์ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่เปิดใจกว้างต่อผู้เรียน และแสดงความสนใจในกิจกรรมการเรียน ผู้สอนต้องละทิ้งบทบาทแบบเดิมๆ คือมุ่งที่จะให้เนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนโดยการบรรยาย แต่ควรแสดงบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน ผู้สอนจะต้องสังเกตกระบวนการกลุ่ม และจะเข้าไปช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนร้องขอ การให้ความช่วยเหลือจะเป็นไปในรูปแบบของการตั้งคำถาม การยกตัวอย่าง แต่จะไม่บอกข้อมูลตรงๆ อาจารย์ควรจะต้องมีทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใชทางการ และสามารถทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ดี

ทักษะของอาจารย์ผู้สอนด้านกระบวนการ

อาจารย์ผู้สอนมีหน้าที่สำคัญ คือ ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการ และส่งเสริมให้กลุ่มย่อยเกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทั้ง ๗ ขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
2. สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและเลขานุการของกลุ่ม
3. กระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม
4. ถามคำถามที่ช่วยนำไปสู่การอภิปราย
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับรู้ความสามารถของตนเอง และสามารถ

ของกลุ่ม

ทักษะของอาจารย์ผู้สอนด้านการจัดการเนื้อหา

หน้าที่ถัดไปคือ การดูแลกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยให้ความสำคัญกับเนื้อหา ผู้สอนต้องมีความรู้เพื่อที่จะนำไปสู่การอภิปรายปัญหาที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

1. อธิบายข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม
2. พยายามให้นักศึกษาปฏิบัติทุกขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. กระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้เดิมที่มีอยู่หรือเคยเรียนมาใช้อภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น ถ้านักศึกษาจำไม่ได้ แนะนำให้กลับไปทบทวน

4. แนะนำให้นักศึกษาตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับปัญหา หรือสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่ใช่เลียนแบบวัตถุประสงค์ของบทเรียน
5. กระตุ้นให้นักศึกษาทุกคนได้อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นพร้อมให้เหตุผลประกอบ
6. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นว่าถูกผิด
7. หลีกเลี่ยงการให้คำตอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาแก่นักศึกษา แต่ควรเน้นย้ำให้นักศึกษาทดสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ไปค้นคว้ามาด้วย
8. ไม่ควรให้นักศึกษานำเสนอข้อมูลหรือความรู้ที่ไปศึกษามาในลักษณะการบรรยาย แต่ควรให้เป็นลักษณะการอภิปรายโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นกัน ตามปัญหาหรือสมมติฐานที่ตั้งไว้
9. การตัดสินใจต่างๆ ไม่ใช่บทบาทของอาจารย์ประจำกลุ่ม การตัดสินใจ หรือสรุปความเห็นต่างๆ ควรเป็นข้อตกลงของกลุ่ม
10. พยายามใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาอภิปราย หรือนำไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้
11. พยายามสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา และระวังการขัดแย้งระหว่างบุคคลที่อาจเกิดขึ้นได้
12. แนะนำให้นักศึกษาประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ การให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
13. ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่มีปัญหาผลการเรียน หรืออาจแจ้งผู้ประสานงานรายวิชารับทราบ
14. ช่วยให้นักศึกษาที่ทำหน้าที่ “ประธานกลุ่ม” ทำหน้าที่ได้ และควบคุมเวลาได้
15. ตรวจสอบว่า “เลขากลุ่ม” บันทึกข้อความอย่างถูกต้อง
16. ดูแลให้นักศึกษาบรรลุถึง “Learning Objectives” ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน หรืออาจต้องมีส่วนร่วมในการผลักดันให้นักศึกษารบรรลุ Learning Objectives ที่ชัดเจนสามารถค้นคว้าได้
17. ตรวจสอบว่านักศึกษาเข้าใจ ถามคำถาม “เปิด” ที่ผลักดันให้นักศึกษาคิด อภิปรายให้เหตุผลสนับสนุนความคิดใน Learning Objectives
18. ประเมินการทำงานกลุ่มของนักศึกษา
19. ประเมินการนำเสนอของนักศึกษา

ข้อตกลงในกระบวนการกลุ่ม

1. เข้าห้องเรียนตรงเวลา
2. มีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม
3. แสดงความคิดเห็นที่ตรงประเด็น
4. ตั้งใจฟังเมื่อเพื่อนพูด
5. ไม่รบกวนสมาธิของเพื่อนในกลุ่ม พูดทีละคน ไม่แย่งกันพูด
6. ไม่พูดคุยกันเอง
7. ทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นตอนการดำเนินการกลุ่ม

ครั้งที่ 1 (เริ่มกรณีศึกษา) 16 ธ.ค. 59 เวลา 13.45-16.00

1. อาจารย์และนักศึกษาแนะนำตนเอง
2. อาจารย์ อธิบายข้อตกลง ข้อตกลงและกระบวนการทำงานกลุ่ม
3. เลือก ประธานกลุ่ม 1 คน และเลขานุการกลุ่ม 1 คน โดยเลขานุการคนที่ 1 ทำหน้าที่เขียนกระดาน
4. อาจารย์ประจำกลุ่มแจก Case หรือ Problem Scenario ให้แก่นักศึกษาทุกคน
5. ประธานเริ่มปฏิบัติหน้าที่ โดยบอกให้เพื่อนในกลุ่มอ่านโจทย์ (อาจให้สมาชิกในกลุ่ม ช่วยอ่านออกเสียง หรือต่างคนต่างอ่าน Case/Problem Scenario)
6. เลขานุการแบ่งกระดานเป็น 5 ส่วน
 - 6.1 ส่วนที่ 1 เขียนหัวข้อว่า “คำศัพท์/แนวคิดที่ต้องทำความเข้าใจ”(Defined Term)
 - 6.2 ส่วนที่ 2 เขียนหัวข้อว่า “ปัญหาที่พบจาก Scenario” (Situation’s Problem List)
 - Situation’s Problem List หมายถึง ปัญหาของสถานการณ์ตัวอย่าง ได้แก่ ปัญหาที่เราต้องให้การดูแล ทั้งตัวบุคคล ครอบครัว หรือสิ่งแวดล้อม
 - สมาชิกในกลุ่มอ่านโจทย์แล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อค้นหา “ปัญหา” ที่พบในโจทย์
 - เมื่อสรุปประเด็นปัญหาได้แล้วให้นำไประบุใต้หัวข้อ “Situation’s Problem List” เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม
 - 6.3 ส่วนที่ 3 เขียนหัวข้อว่า “ปัจจัยเสี่ยง” (Risk Factor)
 - Risk Factor หมายถึง ปัจจัยเสี่ยงของบุคคลในสถานการณ์ที่อาจทำให้เกิดปัญหา เช่น พันธุกรรม เพศ อายุ อาชีพ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
 - สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและค้นหาข้อมูลส่วนที่เป็นปัจจัยเสี่ยงของบุคคลในสถานการณ์
 - ให้เขียนปัจจัยเสี่ยงทั้งหมดใต้หัวข้อ “Risk Factor” สำหรับใช้ประกอบการอภิปรายประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม
 - 6.4 ส่วนที่ 4 เขียนหัวข้อว่า “สมมติฐาน” (Hypothesis)
 - Hypothesis ได้จากการสรุปความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาของบุคคลในสถานการณ์ (Situation’s Problem List)
 - ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) และปัญหาของโจทย์ (Learning Objective) ที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งหมด
 - สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงสมมติฐานต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อ Defined Term, Situation’s Problem List และ Risk Factor โดยอาจเขียนเป็นแผนภาพที่มีการเชื่อมโยง (Mapping) ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน หรือเขียนเป็นประโยคบรรยายความสัมพันธ์ต่างๆ ของข้อมูลก็ได้
 - เขียนสมมติฐานทั้งหมดใต้หัวข้อ “Hypothesis” สำหรับใช้ประกอบการอภิปรายประเด็นอื่นๆ
 - 6.5 ส่วนที่ 5 เขียนหัวข้อว่า “วัตถุประสงค์การเรียนรู้” (Learning Objectives)

- สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมสมองเพื่อตั้งสมมติฐานหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ปรากฏในโจทย์ หากมีประเด็นใดที่สมาชิกในกลุ่มสงสัยและต้องการค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้อธิบายหรือตอบคำถามของโจทย์ ให้นำไประบุใต้หัวข้อ “Learning Objectives”
 - ระหว่างที่สมาชิกในกลุ่มอภิปรายหัวข้อ “Defined Term”, “Situation’s Problem List”, “Risk Factor”, “Hypothesis” หากพบว่ามีประเด็นที่สมาชิกในกลุ่มสงสัยและต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม ก็ให้นำไประบุใต้หัวข้อ “Learning Objectives” เช่นเดียวกัน
 - ข้อมูลในหัวข้อ “Learning Objectives” จะเป็นประเด็นที่สมาชิกในกลุ่มต้องไปศึกษาและหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำอธิบายให้กับสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามของโจทย์ในครั้งต่อไป
 - ถ้ากลุ่มตั้งสมมติฐาน ข้อมูลในหัวข้อ “Learning Objectives” ต้องสามารถตอบคำถามของสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ทุกข้อ
7. เลขานุการทำการบันทึกข้อมูลต่างๆ ทั้งจากบนกระดาน และจากการอภิปรายลงในกระดาษเพื่อเก็บเป็นข้อมูลประจำกลุ่ม
 8. ประธานสรุปประเด็นในหัวข้อ “Learning Objectives”
 9. สมาชิกในกลุ่มแบ่งประเด็นหัวข้อ “Learning Objectives” ไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้อธิบายหรือตอบคำถามของโจทย์ในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2 (การบ้านครั้งที่ 1) นอกเวลา

1. สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนไปศึกษาค้นคว้าประเด็นหัวข้อ “Learning Objectives” ด้วยตนเอง (Self – Directed Learning) เพื่อหาคำตอบ โดยค้นข้อมูลเชิงวิชาการในด้านการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
2. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนต้องเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ถึงความครบถ้วนของเนื้อหา แหล่งอ้างอิง ที่มา และความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงวิชาการที่ไปศึกษาค้นคว้าได้

ครั้งที่ 3 (นำเสนอ แจกคำถามท้ายชั่วโมง) 23 ธ.ค. 59 เวลา 15.00-16.00

1. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการที่ไปศึกษาค้นคว้ามา เพื่อตอบประเด็นหัวข้อ “Learning Objectives” โดยจะต้องวิเคราะห์ถึงความครบถ้วนของเนื้อหา แหล่งอ้างอิง ที่มา และความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ (ต้องนำเสนอภายในเวลาที่กำหนดด้วยความกระชับ ถูกต้อง และตรงประเด็น)
2. ตัวแทนสมาชิกสรุป Learning Objectives ของกลุ่มโดยจะต้องวิเคราะห์ถึงความครบถ้วนของเนื้อหา แหล่งอ้างอิง ที่มา และความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้(ต้องนำเสนอภายในเวลาที่กำหนดด้วยความกระชับ ถูกต้อง และตรงประเด็น)

ครั้งที่ 4 (การบ้านครั้งที่ 2) นอกเวลา

1. สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นที่กลุ่มเสนอและกลุ่มตนเองยังไม่ได้ศึกษามา เพื่อตอบคำถามท้ายชั่วโมง

ครั้งที่ 5 (นำเสนอเพิ่มเติม อภิปราย และสรุป ปิตกณศึกษา สรุป) ในกลุ่มย่อย 30 ๓.ค. 59 เวลา 13.00-14.00 ประมาณ 1 ชั่วโมง (แลกเปลี่ยนเรียนรู้และตอบคำถามโดยคณาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิ) ในกลุ่มใหญ่ 30 ๓.ค. 59 เวลา 14.00-16.00 ประมาณ 2 ชม.

1. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเชิงวิชาการที่ไปศึกษาค้นคว้ามา และสรุปความรู้ และอภิปรายคำถามท้ายครั้งที่ 3
2. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นสิ่งที่ได้เรียนรู้
3. นักศึกษาทุกคนร่วมฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับ Learning Objectives และซักถามประเด็นที่สงสัย โดยมีคณาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สรุป/ตอบคำถาม ซึ่งอาจมีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติงานจริง
4. นักศึกษาทำแบบประเมินตนเอง และแบบประเมินเพื่อนในกลุ่ม และเลขานุการนำเสนอที่อาจารย์ประจำกลุ่ม
5. นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งรายงานกรณีศึกษา กลุ่มละ 1 ฉบับ ให้กับอาจารย์ประจำกลุ่ม ตามวัน เวลาที่อาจารย์

โดยมีรายละเอียดรายงาน ดังนี้

- ชื่อเรื่องของกรณีศึกษา
- รายละเอียดในส่วน “Defined Term”, “Situation’s Problem List”, “Risk Factor”, “Hypothesis”
- สรุปข้อมูลทั้งหมดโดยเรียงลำดับตามแต่ละ Learning Objective ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา
- ให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
- ให้ระบุชื่อ - นามสกุล และเลขที่ของนักศึกษาผู้สรุปข้อมูล ที่ส่วนท้ายของแต่ละ Learning Objective

ตัวอย่างการเขียนรายงานสรุป กรณีศึกษา

กรณีศึกษาเรื่อง

Defined Term	Situation's Problem List	Risk Factor	Hypothesis

Learning Objective 1:

สรุปข้อมูล

.....

.....

.....

References :

.....

.....

.....

ผู้สืบค้นข้อมูล เลขที่

Learning Objective 2:

สรุปข้อมูล

.....

.....

.....

References :

.....

.....

.....

ผู้สืบค้นข้อมูล เลขที่

ตัวอย่าง คู่มือครู การสอน PBL วิชา พ.บ. ษะลา

Scienario

ใบงานที่ 1

ครอบครัวยิ้มแย้ม เป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วย พ่ออายุ 35 ปี แม่อายุ 34 ปี ลูกอายุ 12, 6 ปี และปู่กับย่าอายุ 65 และ 60 ปี ทุกคนในครอบครัวสุขภาพดี เกิดโรคไข้เลือดออกกระบาดในชุมชน ท่านจะให้ความรู้ทางสุขภาพที่เหมาะสมตามช่วงวัยอย่างไร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกได้
2. บอกวิธีการช่วยให้ประชาชนปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกได้
3. นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้เรื่องการป้องกันไข้เลือดออกได้
4. เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของวิธีการในการให้ความรู้ ในกลุ่มวัยต่างๆ
5. อธิบายวิธีการประเมินผลการได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยต่างๆได้
6. บอกสิ่งที่ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนจริงได้

แนวทางการตั้งคำถามตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. การเกิดโรคไข้เลือดออกป้องกันได้หรือไม่/ถ้าได้ ทำอย่างไร
2. ความรุนแรงของการเกิดโรคไข้เลือดออกคืออะไร
3. ถ้าการเกิดโรคไข้เลือดออกป้องกันได้ ทำไมคนถึงยังเกิดโรคไข้เลือดออก
4. เราจะช่วยให้ประชาชนปลอดภัยจากไข้เลือดออกได้โดยวิธีการใดบ้าง
5. ทำอย่างไรให้ประชาชนรู้วิธีการป้องกัน
6. มีแนวคิดในการช่วยให้ประชาชนมีความรู้หรือไม่ แนวคิดอะไร
7. วิธีการให้ความรู้ทางสุขภาพเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ในกลุ่มเด็ก/ผู้ใหญ่/ผู้สูงอายุ เหมือนหรือควรแตกต่าง เพราะอะไร
8. เราจะประเมินผลการให้ความรู้จากอะไรได้บ้าง มีหลักเกณฑ์การประเมินหรือไม่อย่างไร มีวิธีอะไรบ้าง แต่ละวิธี ดีหรือไม่ดีอย่างไร
9. การประเมินผลการให้ความรู้ของผู้รับบริการในแต่ละกลุ่ม เราควรเลือกแบบไหน เพราะอะไร
10. ถ้าจะทำให้การให้ความรู้ออกมาได้ผลลัพธ์ที่ดี เราจะต้องมีการเตรียมอะไรบ้าง

แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม PBL

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ใน ด้านล่างในแต่ละหัวข้อการประเมินที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หัวข้อประเมิน	1	2	3	4
1.รูปแบบกระบวนการกลุ่ม	บรรยากาศน่าเบื่อหรือ ค่อนข้างเครียด สมาชิก หลีกเลี่ยงการแสดง ความคิดเห็น กลุ่มเงียบ ☐	สมาชิกแสดงความ ความคิดเห็นน้อย ☐	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วน ร่วมในการอภิปรายกัน ค่อนข้างน้อย บทบาท ของสมาชิกในกลุ่มยัง ต้องกระตุ้นอยู่บ่อยๆ ☐	สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์กันอย่าง ทั่วถึง มีการแสดงความ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บรรยากาศเป็นมิตร ☐
2.การทำงานและการ จัดการภายในกลุ่ม	เตรียมตัวน้อยหรือ ไม่มี การเตรียมตัว กลุ่มไม่ ค่อยรับผิดชอบงาน ไม่ สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ของกลุ่มได้ ☐	เตรียมตัวมาไม่พอจึง ทำให้ไม่สามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ทั้งหมด ☐	อภิปรายได้ในประเด็นที่ เกี่ยวข้อง และทำงานได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ร่วมมือและช่วยเหลือ กันหาแนวทางในการ แก้ปัญหาเป็นส่วนใหญ่ มีการแบ่งความ รับผิดชอบ ☐	อภิปรายในประเด็นที่ รับผิดชอบได้อย่าง ครบถ้วน ทำงานได้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ สมาชิก ทุกคนรับผิดชอบงานที่ ได้รับมอบหมาย ร่วมมือ และช่วยเหลือกันหา แนวทางในการตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ ☐
3.ทักษะการสื่อสาร	ไม่พูด ไม่แสดงออกยัง ต้องปรับปรุง ☐	ไม่สามารถเสนอ ความคิดให้กลุ่มเข้าใจ ได้ ☐	นำเสนอความคิดได้ เหมาะสม แต่ยังไม่ สามารถอธิบายในเรื่อง ที่ยาก หรือซับซ้อนได้ ☐	นำเสนอความคิดได้ตรง ประเด็น อธิบายประเด็น ที่ซับซ้อนได้ ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย ☐
4.การเตรียมตัวและ การศึกษาด้วยตนเอง	เตรียมตัวน้อยหรือไม่มี การเตรียมตัว ทำงานที่ มอบหมายให้ไปค้นคว้า มาน้อยมาก ☐	เตรียมตัวมาไม่พอมิ แต่ข้อมูลที่ไม่ เหมาะสม หรือ เพียงพอ ☐	เตรียมตัวดี ใช้ แหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย แต่ยังไม่ เข้าใจอย่างผิวเผิน สังเคราะห์ข้อมูลที่ไต่ไม่ ดี ☐	มีการเตรียมตัวมาเป็น อย่างดี และสม่ำเสมอ ใช้ แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ค้นคว้าข้อมูลมาได้ตรง ประเด็น สามารถ สังเคราะห์และเข้าใจได้ อย่างลึกซึ้ง ☐
5.ความสามารถโดย ภาพรวม	ยังต้องปรับปรุง ☐	พอใช้ ☐	ปานกลาง ☐	ดี ☐

ผู้ได้รับการประเมิน.....

ผู้ประเมิน.....

แบบประเมินตนเองและเพื่อนนักศึกษา

โปรดวงกลมล้อมรอบหมายเลขที่ท่านต้องการ

1 = ปรับปรุง 2 = ปานกลาง 3 = ดี 4 = ดีมาก

ทักษะของนักศึกษา ชื่อ-นามสกุล นศ.	1.รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความความคิดเห็น	2.ให้ข้อมูลหรือเสนอความคิดเห็นที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	3.อธิบายและถ่ายทอดความคิดให้กลุ่มเข้าใจได้	4.ความตรงต่อเวลา	5.โดยภาพรวมการแสดงบทบาทสมาชิกกลุ่มเหมาะสมเพียงไร
ประเมินตนเอง					
1.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
ประเมินเพื่อน					
1.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
2.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
3.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
4.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
5.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
6.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
7.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
8.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
9.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
10.....	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

แบบประเมินอาจารย์ผู้สอน

โปรดวงกลมล้อมรอบหมายเลขที่ท่านต้องการ

1 = ปรับปรุง 2 = ปานกลาง 3 = ดี 4 = ดีมาก

รายการ	คะแนน
1.สร้างบรรยากาศการเรียนและลดความตึงเครียด	1 2 3 4
2.กระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายปัญหา	1 2 3 4
3.ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม	1 2 3 4
4.ประเมินนักศึกษา และให้ข้อมูลป้อนกลับได้อย่างเหมาะสม	1 2 3 4
5.โดยภาพรวมท่านคิดว่าอาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก หรือผู้ให้คำแนะนำ ได้อย่างเหมาะสม	1 2 3 4

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง คู่มือครู การสอน PBL

แบบประเมิน Scenario

โปรดวงกลมล้อมรอบหมายเลขที่ท่านต้องการ

1 = ปรับปรุง 2 = ปานกลาง 3 = ดี 4 = ดีมาก

รายการ	คะแนน
1. Scenario กระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้เดิมหรือที่เคยเรียนมา	1 2 3 4
2. Scenario ช่วยนำไปสู่การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1 2 3 4
3. Scenario มีประเด็นที่กระตุ้นให้กลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	1 2 3 4
4. ความยากง่ายของ Scenario เหมาะกับระดับความรู้ของนักศึกษา	1 2 3 4
5. โดยภาพรวมท่านคิดว่า Scenario เรื่องนี้มีความน่าสนใจ	1 2 3 4

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง คู่มือครู การสอน PBL

แบบให้คะแนนชิ้นงาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายชื่อนักศึกษา

ชื่อ-สกุล	ชื่อ-สกุล

ข้อ	รายการ	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยมาก ๑
๑	สามารถอธิบายคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม				
๒	สามารถระบุปัญหาหลักที่แท้จริงได้ถูกต้อง				
๓	สามารถวิเคราะห์ / จำแนก องค์ประกอบของปัญหาได้				
๔	สามารถตั้งสมมุติฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปัญหาได้เหมาะสม				
๕	สามารถกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แท้จริงได้ถูกต้อง				
๖	ค้นคว้าได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้				
๗	สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้อย่างเหมาะสม				
๘	ค้นคว้าจากแหล่งอ้างอิงที่หลากหลายและเชื่อถือได้				
๙	นำเสนอในภาพรวมได้อย่างน่าสนใจและกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
๑๐	มีการปรับปรุงชิ้นงานตามคำแนะนำของอาจารย์ประจำกลุ่ม				
รวม (๔๐ คะแนน)					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

อาจารย์ผู้ประเมิน.....

บรรณานุกรม

ทิตินา แชมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. (2555). *คู่มือครูในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem Based Learning: PBL*. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี.

อานุกาฬ เลชะกุล นภา หล่มรัตน์ วัลลีย์ สัตยาสัย และมาโนช โชคแจ่มใส. (2549). *เอกสารประกอบการประชุม เรื่อง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก*. ณ โรงแรมเดอะทวินทาวเวอร์. กรุงเทพฯ.

ตัวอย่าง คู่มือครู การสอน PBL วทบ.พะเยา